

ONAFHANKELIJKE NATIONALE GROEP en JONG CONSERVATIEF VERBOND

De **Onafhankelijke Nationale Groep** (ONG) en haar opvolger het **Jong Conservatief Verbond** (JCV) poogden respectievelijk in 1948 en 1952 conservatief-liberale opposanten van het regeringsbeleid te verenigen.

Lijsttrekker en drijvende kracht van beide partijen was W.K.H. Feuilletau de Bruyn. In de jaren dertig was Feuilletau de Bruyn afgevaardigde in de Volksraad in Nederlands-Indië namens de conservatieve Vaderlandsche Club. Na zijn terugkeer in Nederland sloot hij zich aan bij het **Verbond voor Nationaal Herstel**, een weinig succesvolle partij die zich in de schemerzone tussen fascisme en conservatisme ophield. De beide partijen legden een sterke nadruk op het behoud van een hechte band tussen Nederlands-Indië en het moederland.

Na de Tweede Wereldoorlog behoorde Feuilletau de Bruyn direct tot de felste tegenstanders van het zijns inziens te toegeeflijke Nederlands regeringsbeleid ten aanzien van de eenzijdig uitgeroepen Republiek Indonesië. In december 1946 nam hij het initiatief tot een petitieactie voor het behoud van de rijkseenheid. Nog in dezelfde maand stond hij mede aan de wieg van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid, waarin tegenstanders van het dekolonisatiebeleid uit verschillende partijen (bijvoorbeeld oud-premier P.S. Gerbrandy (ARP), Ch.I.J.M. Welter (KVP) en F.C. Gerretson (CHU)) zich verenigden. Met een actieve, soms felle campagne beoogde het comité het beleid van de confessionele partijen en de Partij van de Vrijheid/VVD te beïnvloeden. Hoewel de campagne weinig succesvol was, besloot het comité niet met een zelfstandige lijst aan de door de Indonesische kwestie gedomineerde verkiezingen voor de Tweede Kamer op 7 juli 1948 deel te nemen. Het comité steunde de kandidaten van de gevestigde confessionele en liberale partijen die zich voorstander van de rijkseenheid hadden getoond. Alleen bij de KVP werden geen geschikte kandidaten gevonden: het comité steunde daarom de dissidente **Lijst Welter**, waaruit later de **Katholieke Nationale Partij** (KNP) zou voortkomen. Onder leiding van Feuilletau de Bruyn verzamelde zich bovendien een groep conservatieve liberalen, oud-Indischgasten en leden van het Nationaal Reveil zich in de Onafhankelijke Nationale Groep. Deze partij, die eind mei 1948 in Den Haag werd opgericht, meende dat de over de Indonesische kwestie verdeelde VVD te weinig waarborgen bood voor behoud van de rijkseenheid. 'De handhaving van de rijkseenheid op staatsrechtelijke basis onder den Koningin van Nederland' was dan ook het voornaamste punt in het partijprogramma.

Daarnaast pleitte de partij voor sociale rechtvaardigheid voor alle Indische Nederlanders, onder meer door transmigratie naar Nieuw-Guinea (dat een aparte status moest krijgen), bestrijding van de staatsbemoeienis en hulpverlening aan oud-verzetsstrijders, oorlogsslachtoffers en gedemobiliseerden in Nederland én Nederlands-Indië. Steun kreeg Feuilletau de Bruyn onder meer van een aantal vooraanstaande leden van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid als de staatsraad J.W. Meijer Ranneft, de generaal b.d. H.G. Winkelman en oud-resident N.W. van Hartingsveldt.

De verkiezingsactie van de ONG was niet bijzonder succesvol. Op de dag van de verkiezingen (7 juli 1948) kreeg de lijst landelijk slechts 22.175 stemmen (0.45%). Ruim een kwart van het aantal stemmen was afkomstig uit Den Haag, waar Feuilletau de Bruyn redelijk veel aanhang had binnen de Indisch-Nederlandse gemeenschap.

Na de verkiezingen bleven Feuilletau de Bruyn en andere leden van de ONG zich onder de vaandel van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid inzetten voor een herziening van het Indonesië-beleid van de regering. Daarnaast zocht de ONG medestanders om buiten de weifelmoedige VVD om een conservatieve partij van de grond te krijgen, die zich voor het behoud van de rijkseenheid uitsprak. Het leidde op 11 november 1949 tot de oprichting van het Comité tot Oprichting van een Liberale Partij, waarin behalve leden van de ONG ook VVD-dissidenten als mr. E.H. von Baumhauer en A.H. van Heek zitting namen. In een verklaring liet het comité weten te pleiten voor een nationaal kabinet waarin deskundigheid en standvastigheid zouden prevaleren boven partijpolitiek en waarin Indië recht zou worden gedaan. De definitieve soevereiniteitsoverdracht, die tot ontzetting van Feuilletau de Bruyn en andere opposanten door de meerderheid van de CHU en de gehele VVD werd goedgekeurd, betekende eveneens het einde van het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid. Het Comité tot Oprichting van een Liberale Partij op 23 maart 1950 werd nu omgezet in een permanente organisatie, onder de benaming Nationale Groep. Op 6 mei 1950 vond onder aanwezigheid van een 150-tal personen de officiële oprichting van deze Nationale Groep plaats. De

nieuwe partij, die kort daarop werd omgedoopt in Nationale Partij had als voornaamste oogpunt het tegengaan van de overheidsbemoeienis en het bestrijden van de partijpolitiek. De leiding van de partij viel uiteraard in handen van Feuilletau de Bruyn.

De Nationale Partij leidde een zieltogend bestaan in de marge van de rechtervleugel van het Nederlandse partijstelsel. Met het oog op de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1952 besloot de Nationale Partij samenwerking te zoeken met andere, sterk antisocialistische groeperingen en partijen als de Vaderlandse Kring en de Stichting Voorlichting Buitenland van Jan Fabius. De besprekingen leidden op november 1952 tot de oprichting van de Federatie voor Recht en Vrijheid, waarvan Feuilletau de Bruyn voorzitter werd.

Ruzies over de samenstelling van de kandidatenlijsten leidde in maart 1952 echter reeds tot het vertrek van Feuilletau de Bruyn en Fabius uit het samenwerkingsverband. Beiden meenden aanspraak te kunnen maken op een hogere plaats op de kandidatenlijst dan ze nu door de federatie toegewezen hadden gekregen. De Federatie voor Recht en Vrijheid nam vervolgens zonder Feuilletau de Bruyn en Fabius als **Partij voor Recht, Vrijheid en Welvaart** deel aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer van 1952. Feuilletau de Bruyn en Fabius wisten op hun beurt een nieuwe alliantie te smeden met de Nationale Partij, de Stichting Voorlichting Buitenland en haar blad *Nieuwsbrief*, de Groter Nederland Actie (waarvan Feuilletau de Bruyn zelf voorzitter was) en het Comité van Huis- en Landeigenaren. Het samenwerkingsverband werd op 27 maart 1952 officieel opgericht als **Jong Conservatief Verbond** (JCV). Feuilletau de Bruyn werd voorzitter en lijsttrekker van de nieuwe partij.

Het JCV wilde, zo bleek uit het partijprogramma, het verstarde parlementaire stelsel verjongen, onder meer door de herordering van het partijenveld langs de scheidslijn conservatief-progressief en door de rol van politieke partijen te verkleinen. Op sociaal-economisch gebied was de partij uitermate behoudend: beperking der staatsuitgaven, bevordering van vrije loonvorming en bestrijding van het socialisme waren kernpunten in het programma. Het JCV profileerde zich daarnaast als de erfgenaam van het Nationaal Comité voor Handhaving Rijkseenheid met haar pleidooien voor het behoud van Nieuw-Guinea in het Nederlandse staatsverband en de ondersteuning van de Ambonese vrijheidsstrijd.

De verkiezingen brachten echter niet datgene waarop het JCV had gehoopt: in de twaalf kieskringen waarin het verbond deelnam behaalde het slechts 9559 stemmen (0.32%). Alleen in de kieskringen Den Haag en Haarlem behaalde het JCV meer dan tweeduizend stemmen.

Het electorale echec van 1952 betekende tevens het einde van het JCV. Het verbond heeft in ieder geval geen voor de buitenwereld zichtbare activiteiten meer ontplooid. Feuilletau de Bruyn concentreerde zich na 1952 op zijn publicitaire arbeid en op zijn activiteiten namens de Groter Nederland Actie en de Nieuw-Guinea Studiekring. Fabius vinden we later terug als lijsttrekker van de Partij van Vrije Burgers en als lid van het bestuur van de **Boerenpartij**.